

נדחי ישראל, הרי זה משיח בודאי".

כמו כן מובא בפרקנו, שהמשיח יהיה "מורח ודאין". שיוכל לדון ולהכריע את הדין על פי הריח.

ג. ימות המשיח.

אמר שמואל⁽⁷⁾: אין בין העולם הזה לימות המשיח, אלא שעבוד מלכיות בלבד. והיינו, שלא יהיה בימות המשיח שינוי מהנהגת העולם בדרך הטבע.

אבל, העולם ישוב למצבו קודם חטא אדם הראשון. ולכן, למרות שאמרנו שלא יהיה חדש תחת השמש בימות המשיח, בכל זאת מצאנו בחז"ל דברים מופלאים שיהיו באותם ימים. כגון:

"ונתנה הארץ יבולה", לא כדרך שעושה עכשיו, אלא כדרך שעשתה בימי אדם הראשון, ביום שנזרעה, בו ביום עשתה פירות.

עתידין כל אילני סרק שבארץ ישראל שיטענו פירות.

עתידה ארץ ישראל שתוציא פת אפויה וכתונת פסים. ועוד כגון אלו.

ובנבואת ישעיה נאמר: "וגר זאב עם כבש, ונמר עם גדי ירבץ"⁽⁸⁾.

לאחר מכן ילחם בהם ה' מהשמים, כפי שנאמר בספר יחזקאל [לח, כב]: "ונשפטתי אתו בדבר ובדם וגשם שוטף ואבני אלגביש אש וגפרית אמטיר עליו ועל אגפיו ועל עמים רבים אשר אתו".

ואף הגוים עצמם יהרגו איש את רעהו, כפי שנאמר [יחזקאל לח, כא]: "חרב איש באחיו תהיה".

הרמב"ם⁽⁴⁾ כתב, שמלחמה זו תהיה בתחילת ימות המשיח. אבל במדרש רבה איתא, שהמלחמה תהיה קודם ביאת המשיח.

ב. ביאת המשיח

בתחילה יבוא משיח בן יוסף, והוא יהרג בזמן מלחמת גוג ומגוג⁽⁵⁾.

אחריו יבוא משיח בן דוד⁽⁶⁾.

המשיח יחזיר מלכות בית דוד ליושנה. יבנה את בית המקדש, ויקבץ נדחי ישראל, וחזורין כל המשפטים בימיו כשהיו קודם חורבן הבית. דהיינו, מקריבין קרבנות, עושין שמיטין ויובלות, וכיוצא בזה.

ישנם סימנים המוכיחים על האדם שהוא המשיח, כפי שכתב הרמב"ם [פי"א מהל' מלכים]: "הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו וכו' וילחם מלחמות ה' וכו'. אבל אם עשה והצליח ובנה מקדש במקומו, וקיבץ

4. שם הל' י"ב.

5. כפי שמובא במס' סוכה [נב א] על נבואת זכריה: וספדה הארץ משפחות משפחות וגו', שההספד יהיה על משיח בן יוסף שיהרג.

6. בפרקנו [צב ב] מובא, שעתידי הקב"ה להקים

לישראל דוד אחר שימלוך עליהם. ודוד שהיה מלך ישראל, יהיה המשנה לו.

7. ברכות לד ב, סנהדרין צט א.

8. הרמב"ם [הל' מלכים פרק יב הל' א] כתב שהוא דרך משל, שיהיו ישראל יושבין לבטח עם